

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр.6, 1000 СКОПЈЕ

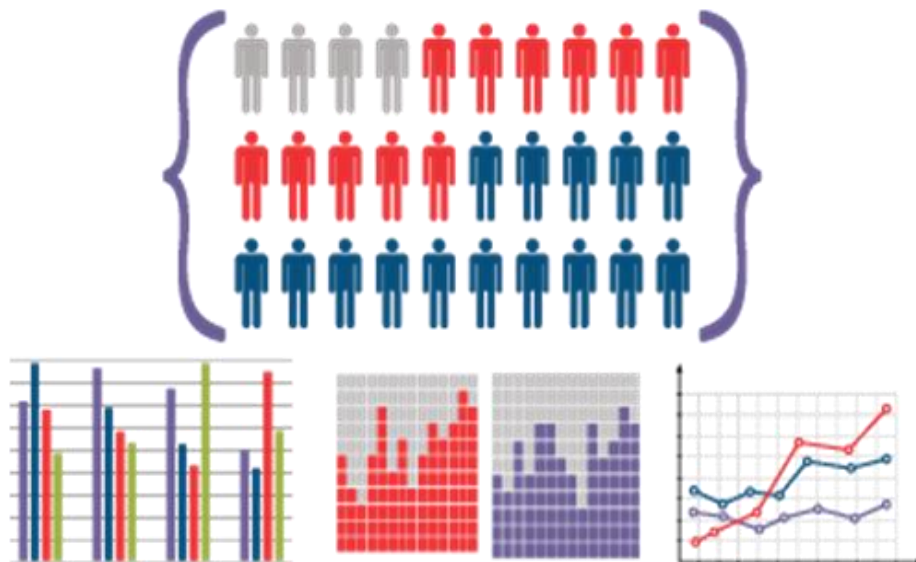
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА И КОНТРОЛА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец јули, 2022

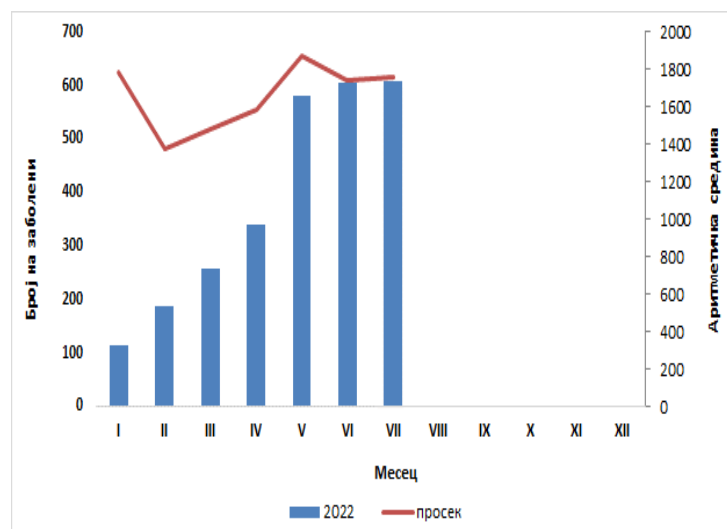
Скопје, 16.08.2022

Во текот на јули 2022 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **607** заболени лица од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **29,3 на 100.000 жители**.

Во текот на месец јули вкупниот број на пријавени лица е незначително зголемен во однос на претходниот месец јуни 2022 (n=605). Во однос на месец јули 2021 (n=550) се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 10,4%, а во однос на аритметичката средина за петгодишниот период се регистрира намалување од 65,5% (n=1.760). (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2022 година, регистрираните случаи во месец јули учествуваат со 22,5%. Кумулативниот број на пријавените во 2022 (n=2.692) е зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2021 година за 2,1 пати (n=1.269).

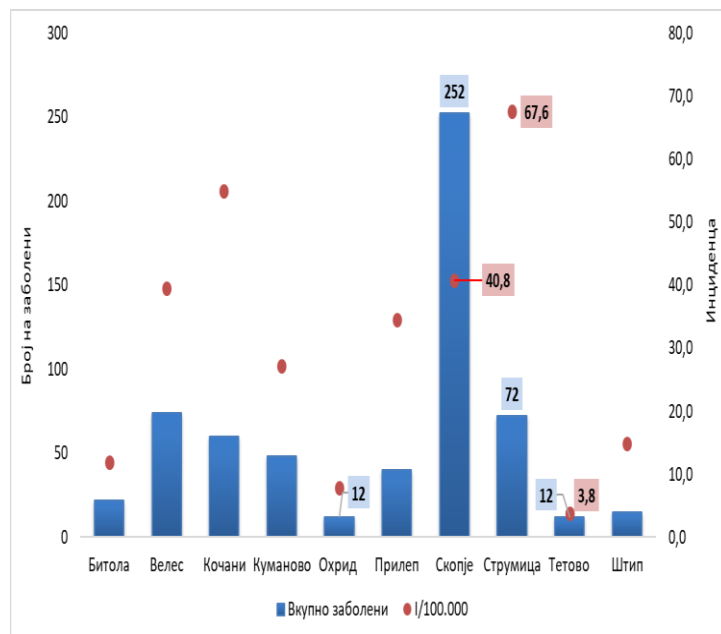
Графикон 1. Број на пријавени лица со заразни болести по месеци во 2022 и аритметичка средина

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЗ е пријавен на територија на ЦЗ Скопје (n=252; 41,5%), а најмал број е пријавен во ЦЗ Охрид и ЦЗ Тетово (n=12; 2,0%). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЗ е регистрирана на територијата на ЦЗ Струмица (I=67,6/100.000), а најниска е инциденца во ЦЗ Тетово (3,8/100.000). (Графикон 2)

Графикон 2: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЗ во јули, 2022

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на Делчево (I=174,7/100.000), а во месец јули 8 ПЕ не пријавиле заболени лица на територијата што ја покриваат (Табела 1 во Прилог).

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во месец јули учествуваат со 98,5% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 28,9/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јули, 2022

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	298	14,4
Ентероколитиси	251	12,1
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	16	0,8
Салмонелози	12	0,6
Шуга	7	0,3
Инфективна мононуклеоза	4	0,2
Скарлатина	4	0,2
Инфекции со Хламидија	2	0,1
Ехинококоза	2	0,1
Вирусни менингитиси	2	0,1
Вкупно	598	28,9

Првите две најчести заразни заболувања (овчи сипаници и ентероколити), учествуваат со 90,4% во вкупниот број на заболени, а со 91,8% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец јули 2022 година.

Во текот на јули, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **овчите сипаници** со вкупно 298 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 49,1%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 49,8%.

Во однос на претходниот месец јуни 2022, се регистрира намалување на бројот на пријавени од овчи сипаници за 3,9%. Во однос на месец јули 2021 се регистрира зголемување од 3,7 пати, а во однос на аритметичката средина се регистрира намалување од 27,0%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2022, пријавените случаи во јули учествуваат со 20,6%, додека во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2022 година, овчите сипаници учествуваат со 53,8%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2022 е зголемен за 3,5 пати во однос на кумулативата за истиот период во 2021.

На второ место по број на пријавени заболени во месец јули се **ентероколитите**, со 251 случај. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 41,4%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 42,0%.

Во однос на претходниот месец јуни 2022, се регистрира зголемен број на заболени лица од ентероколити за 36,4%. Во однос на месец јули 2021 се регистрира намалување од 31,4%, а во однос на аритметичката средина се регистрира намалување од 77,7%.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2022, бројот на заболени во јули учествува со 31,3%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2022 година, учеството на ентероколитите е 29,8%.

Кумулативниот број на пријавени ентероколити во 2022 е зголемен за 24,0% во однос на кумулативата за истиот период во 2021 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи**, најголем број во јули припаѓаат на **капкови заболувања** ($n=309$; 50,9%) (*Графикон 3*), со инциденца од 14,9/100.000. Од нив, најголем број, процент ($n=298$; 96,4%) и инциденца ($I=14,4/100.000$) чинат пријавите за овчи сипаници. Во оваа група се пријавени по 4 случаи на инфективна мононуклеоза и скарлатина и по еден случај на заразни заушки, легионерска болест и пневмококна инфекција.

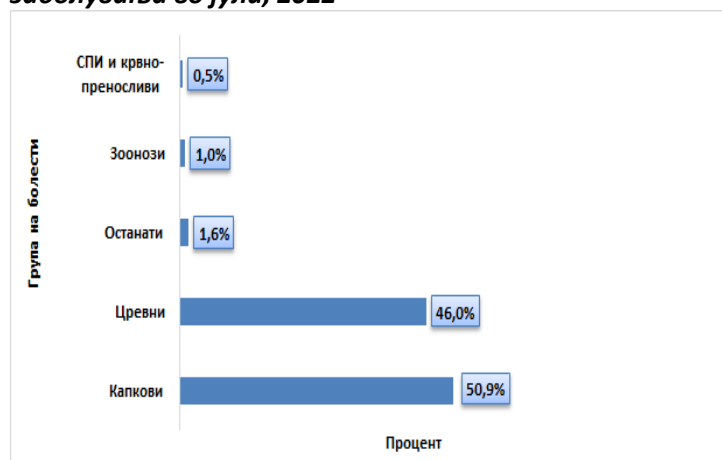
Во месец јули пријавени се 279 случаи на заболени од групата на **цревни заболувања** (46,0%; $I=13,5/100.000$) (*Графикон 3*). Од нив, најголем број, процент ($n=251$; 90,0%) и инциденца ($I=12,1/100.000$), чинат пријавите за ентероколити. Пријавени се 16 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации и 12 случаи на салмонелоза.

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции** (без ХИВ/СИДА) се регистрирани 3 заболени лица (0,5%; $I=0,1/100.000$) (*Графикон 3*), пријавени се 2 случаи на хламидија и 1 случај на вирусен хепатит Ц. (*Табела 1 во Прилог*)

Во групата на **зоонози** пријавени се 6 заболени лица (1,0%; $I=0,3/100.000$) (*Графикон 3*), по 2 случаи на бруцелоза и ехинококоза. (33%; $I=0,1/100.000$) и по еден случај на лајм борелиоза и лајшманиоза.

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во јули се регистрирани 10 случаи (1,6%; $I=0,5/100.000$) (*Графикон 3*), од кои 7 случаи на шуга, 2 случаи на вирусен менингит и еден случај на вирусен енцефалитис.

Графикон 2: Структура на заболени по групи на заболувања во јули, 2022

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец јули, пријавени се 3 случаи на ХИВ/СИДА. Сите 3 лица се од машки пол. Од трите пријавени, по едно лице припаѓа на возрасната група од 20-24, од 35-39 и од 40-44. Според местото на живеење, по едно лице е од Струга, Велес и Скопје. Сите три новорегистрирани лица припаѓаат на групата бисексуалци. (Табела 3 - Прилог).

Во текот на месец јули пријавено е едно починато лице од ХИВ/СИДА. Лицето е од машки пол, припаѓа на возрасната група од 50-54 години, од Скопје.

Согласно постоечката евиденцијата на пријавени случаи (заклучно со 31.07.2022), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2022 изнесува 567.

Од вкупниот број на досега регистрирани случаи за кои има податок (n=563):

- 120 лица починале, а
- 443 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во јули 2022 регистрирани се 2 случаи. Една пневмококна инфекција и едно лице со заразни заушки. (Табела 2 во Прилог).

Регистриран е еден случај на заразни заушки, се работи за лице на возраст од 6 години, од Кавадарци. Лицето подлежи на имунизација согласно календарот за задолжителна имунизација на РСМ, но не е имунизирано. Дијагнозата е потврдена лабораториски и клинички, а лицето не било хоспитализирано.

Лицето со пневмококна инфекција е на 60 годишна возраст, не подлежи на имунизација согласно календарот за задолжителна имунизација на РСМ. Лицето е од Битола, болеста е докажана лабораториски. Пациентот бил хоспитализиран во КИБФС каде и починал.

СОСТОЈБАТА СО COVID-19 ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Институтот за јавно здравје подготвува дневно инфо за состојбата со COVID-19 во државата и неделна информација со епидемиолошки податоци кои се темелат на обработка на податоците пристигнати преку електронскиот систем за евиденција согласно пријавите од лабораториите и анкетите добиени од ЦЈЗ/ПЕ. Дневната информација, како и неделната информација се достапни на веб страната на Институтот за јавно здравје на РСМ <https://www.iph.mk>.

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.07.2022, пријавени се вкупно 328.914 потврдени случаи на COVID-19 (I=17.907,8/100.000) и 9.395 смртни случаи.

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец јули, до Институтот за јавно здравје пристигна пријава за **епидемија на заразна болест – Toxoinfectio alimentaris** од територијата на ЦЈЗ Штип.

Се работи за појава на заболување со знаци на труење кај деца од детска градинка кои конзумирале храна во мензата на детската градинка. Од експонираните 100 лица, заболеле вкупно 7 лица, од кои 2 лица биле хоспитализирани во КБ Штип, испишани се во добра општа состојба.

ЦЈЗ Штип во соработка со АХВ, ДСЗИ и ИЈЗ направија увид, превзедоа соодветни санитарно - профилатички и против-епидемиски мерки (пријавување на заболени, затварање на мензата до добивање негативни резултати од брисеви, вонредни санитарни прегледи на вработените, вонредна дезинфекција).

Од страна на ЦЈЗ Штип направен е увид. При увидот стапено е во контакт со персоналот од групата на заболени деца и кујната и се добиени потребните информации за начинот на приготвување на храната, чување на храната, транспорт и сервирањето како и постапките за хранење на децата и за нивната грижа во занималните и спалните.

Направена е и проценка на хигиено-санитарната состојба во кујната и каде се приготвува и сервира храната и на занималните каде престојуваат децата. Хигиената беше на задоволително ниво. Земени се 5 дупли брисеви од работни површини, прибор за сервирање и апарат за сецкање на зеленчук, 5 брисеви од раце од персоналот, 3 примероци од храна кои во моментот беа достапни, земени од страна на АХВ во наше присуство и 5 брисеви од занималната. Брисевите и примероците од храна се доставени на анализа во микробиолошката лабораторија во ЦЈЗ Штип и ИЈЗ. Примероците од храната не одговараат за употреба согласно соодветниот Правилник, односно во затекнатата храна е најден ентеротоксин на *Escherichia coli* и *Enterobacteriaceae*.

Од земените материјали од персонал, кај две лица е детектирано присуство на *Staphylococcus coag. Neg.*, а кај едното и присуство на *Staphylococcus aureus*. Од заболените лица не се земени материјали за испитување.

Од земените брисеви од површини, 2 не одговараат согласно соодветниот Правилник. Изолиран е *Staphylococcus coag. Neg.*

Епидемиолошката служба од ЦЈЗ Штип по спроведеното епидемиолошко истражување предложи мерки за отстранување на опасноста – затворање на кујната во градинката, отстранување на преостанатите количини од контаминираната храна, вработените со позитивен наод се отстранети од работа до нивно обескличување. Континуирано одржување на хигиената во кујната, редовна дезинфекција, генерално механичко чистење и дезинфекција на централната кујна и просториите каде престојуваат децата, тековно, континуирано механичко чистење и дезинфекција на приборот, работните површини, апарати за обработка и складирање на храната во кујните и помошните простории, редовни санитарни прегледи и континуирана едукација.

Епидемијата е одјавена на 14.07.2022.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на јуни **пријавен е еден смртен случај** од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

Починатото лице е со пневмококна инфекција, на 60 годишна возраст, не подлежи на имунизација согласно календарот за задолжителна имунизација на РСМ. Лицето е од Битола, хоспитализирано и лекувано на Клиника за инфективни и фебрилни состојби Скопје. Случајот е докажан лабораториски и клинички. Пациентот е починат во болнички услови во КИБФС на 08.07.2022.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните *Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици*, пристигнати во ИЈЗ во текот на месец јули, 2022 година (n=500) (Табела 4 – во прилог).

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 9 ЦЈЗ и 4 ПЕ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје (n=428; 85,6%). (Табела 4 во Прилог).

Најчесто пријавени причинители во месец јули се: *MRSA* (n=164; 32,8%), *HPV* (n=52; 10,4%) и *Salmonella enteritidis* (n=46; 9,2%).

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај *MRSA*, листа на резистенција е добиена *Escherichia coli ESBL*, *Klebsiella pneumoniae ESBL* и *Enterococcus spp.*

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, по 3 се од микробиолошките лаборатории на територијата на ЦЈЗ Скопје и ЦЈЗ Битола и два случаи од територијата на ЦЈЗ Струмица.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНСКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец јули, **пристигнати се 3 пријави** за заразни заболувања кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија. Сите 3 пријави се од групата на цревни заболувања (ентероколитиси). Еден случај на ентероколитис предизвикан од рота вирус. Земен е материјал за лабораториско испитување, а болеста е докажана лабораториски и клинички. Лицето не било хоспитализирано. Лицето е од женски пол, на 7 годишна возраст и е од Косово. Еден случај на ентероколит, 15 месечно бебе, хоспитализирано во КБ Систина, болеста е докажана лабораториски и клинички, детето е од Швајцарија. Третиот случај е со алиментарна токсоинфекција, лицето е од машки пол, на 18 годишна возраст од Германија. Болеста е докажана клинички и е хоспитализирано во ОБ Прилеп.

Од вкупно пријавените заболени лица кај странски државјани во 2022 година, регистрирана е 21 пријава за акутни заразни заболувања, 14 пријави на ентероколитис, 5 пријави за овчи сипаници, по една пријава за хепатитис Б и алиментарна токсоинфекција.

***Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К.,
Кочински Д., Ќирковиќ Колевска К., Трајковска И.,
Кенаноглу Б., Положани Е., Цветановска Ж.,
Столеска Илиоска Р., Исмани М.
Чибишева Д., Биљали Е., Фејзула А.***